
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קהילות דתיות והמרחב הדתי בירושלים בימינו - 24434

תאריך עדכון אחרון 14-03-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יסכה הרני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Yisca@yiscaharani.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יבחן את הקהילות הדתיות השונות בירושלים, מתוך ניסיון להבין לעומק את האתגרים שעומדים בפני הקהילה הדתית בחברה הישראלית בימינו. במהלך הקורס נסקור את שלוש הדתות – יהדות, נצרות ואסלאם, בישראל של ימינו, ונתמקד בחיבור בין הדתי לפוליטי, ובמתחים בין הדתי למודרני.

מטרות הקורס:

1. הכרות עם הקהילות הדתיות בירושלים
2. הכרות עם הגופים הדתיים העיקריים של שלוש הדתות בישראל
3. בחינת השיח הדתי בחברה הישראלית והשפעתו על מעמדה של ישראל בעולם
4. הבנת ההשפעה של הפוליטי על הדתי, ולהיפך.
5. הכרת המתחים שמאפיינים את השיח הדתי בעולם המודרני
6. פיתוח ראייה ביקורתית להשפעות המימד הדתי על החברה בישראל

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר את הקהילות הדתיות השונות בישראל על גווניהן השונים
 2. לנתח את השיח הקיים בישראל סביב נושאים דתיים
 3. להתייחס באופן ביקורתי לעמדות דתיות המשמשות בפוליטיקה הישראלית
 4. להכיר ולנתח את השפעות השיח הדתי על מעמדה של ישראל בעולם
- 5

דרישות נוכחות (%) :

70%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, דיון בעקבות קריאת מאמרים וצפייה בהקלטות + סיורים ומפגשים בשטח

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

השיעורים והסיורים

1. 12.3.23 יום ראשון
שעור מבוא: קדושת ירושלים לשלוש הדתות – מבט השוואתי
2. 19.3.23 יום ראשון
שעור: מבוא לנצרות בימינו - חלוקה לעדות
3. 24.3.23 יום שישי, 9 - 13:00
סיור להר ציון: גלגולי מסורות בשלוש הדתות
4. 26.3.23 יום ראשון

שעור: לוח החגים הנוצרי: בדגש הפסחא בירושלים וטקס האש הקדושה

5. 16.4.23 יום ראשון 10 - 14:00

סיור - חג הפסחא האורתודוכסי בכנסיית הקבר

6. 28.4.23 יום שישי, 9 - 13:00

סיור - ארמנים ומערכת החינוך הנוצרית בירושלים

7. 7.5.23 יום ראשון

שעור: קדושת ירושלים באסלאם

8. 14.5.23 יום ראשון

שעור/סיור: מסגד אל אקצה

9. 18.5.23 יום חמישי, 9 - 11:00

סיור - חג העלייה לשמיים 9:00 - 12:00

10. 21.5 יום ראשון

שעור: העדה החרדית

11. 28.5.23 יום ראשון 10:00 - 14:00

סיור: אבו גוש וטלז סטון

12. 4.6.23 יום ראשון

שעור: זרמים ביהדות

13. 13-14.6.23 ימי שלישי - רביעי

סיור של יומיים למרכז ולצפון: התנועה האסלאמית בכפר קאסם, סופים במכללת אל קאסמי בבקעה אל גארבייה, מסגד האחמדייה בחיפה, לינה באכסניית צליינים, מערת אליהו, המקדש הבהאי, דרוזים בכרמל

14. 18.6.23 יום ראשון

שעור: הדיאלוג הבין-דתי בישראל

15. 25.6.23 יום ראשון 12:00 - 14:00

סיור - בית החולים הצרפתי סנט לואיס: מנזר עם מטבח כשר.

חומר חובה לקריאה:

שעור: נצרות בימינו - חלוקה לעדות

Neuhaus David, Who are the Christians in Israel today? in: Writing from the Holy Land, STS Publications, Jerusalem, 2017, pp. 11-30

סיור להר ציון: גלגולי מסורות בשלוש הדתות. קריאת הכנה: אורה לימור, 'קבר דוד בהר-ציון: למקורותיה של מסורת', בתוך: אורה לימור [עורכת], עלייה לרגל: יהודים, נוצרים, מוסלמים - אסופת מאמרים (רעננה, בית ההוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה, 2005), עמ' 255-267; רייטר יצחק, הווקף בירושלים: 1948-1990. (ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל, 1991). עמ' 11-5;

4. לוח החגים הנוצרי, הפסחא בירושלים וטקס האש הקדושה

קריאת הכנה:

<https://rossingcenter.org/he/christianitys/%D7%97%D7%92%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%9E%D7%95%D7%A2%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%95%D7%A6%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%A7%D7%93%D7%9E%D7%94/>

סיור - הפסחא האורתודוכסי בכנסיית הקבר. קריאת הכנה:

Robert Curzon, Visits to Monasteries in the Levant, 1881.

סיור - ארמנים ומערכת החינוך הנוצרית בירושלים

קריאת הכנה:

אמנון רמון, הגורם הנוצרי, העיר העתיקה ושאלת ירושלים - העיר העתיקה סיכום בעקבות דיוני צוות חשיבה. (ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל, רות לפידות ואמנון רמון, 2002). עמ' 139 - 158.

שעור: קדושת ירושלים באסלאם

קריאת הכנה:

יורם ארדר, אביבה חלמיש, דפנה אפרת, ירושלים בתקופה האסלאמית הראשונה 638 - 1099, (רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה 2016), 57 - 84.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 70 %

הגשת עבודה 15 %

הגשת תרגילים 15 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

במהלך הקורס יתקיימו 7 סיורי חובה. תאריכי הסיורים יתפרסמו בתחילת שנת הלימודים.